

HZJZ

Nacionalni program ranog otkrivanja raka vrata maternice

Prema posljednjim dostupnim epidemiološkim podacima (2011.) zabilježena je **321 novooboljela žena (14,5/100.000)**, te se rak vrata maternice nalazi na **10. mjestu ljestvice incidencije raka u žena**. U istoj godini od ove bolesti **umrlo je 111 žena (stopa 4,9/100.000)**, što predstavlja **9. mjesto ljestvice smrtnosti od raka u žena**, trend kretanja smrtnosti je stabilan već duži niz godina.

Republika Hrvatska ima dugogodišnju tradiciju oportunističkog probira, no nažalost posljednja 2 desetljeća iako i dalje bilježimo pad incidencije, pad više nije tako izrazit, te je incidencija, iako niža od zemalja u regiji, još uvijek dvostruko viša od one u razvijenim zemljama. *U razvijenim zemljama Europske unije incidencija je 5-10/100.000, u istočnoeuropskim zemljama 20 ili više/100.000. Vodeće mjesto u Europi zauzimaju Rumunjska sa stopom od 23,9/100.000, Bugarska s 21,4/100.000 i Makedonija s 21,9/100.000.*

Prema podacima HZJZ-a u našoj zemlji se godišnje napravi više od 400.000 Papatestova, no dosada se zbog nedostatka organiziranog programa probira mnogim ženama Papatest nepotrebno ponavljao, dok druge žene nisu nikada pristupile pregledu te od raka vrata maternice na žalost još uvijek umire više od 100 žena godišnje.

Iz navedenih razloga, kao i zbog činjenice da su jedino u organiziranom probiru jasno definirani svi postupci i njihovi provoditelji, test i ciljna populacija, Vlada Republike Hrvatske je 2010. usvojila Nacionalni program ranog otkrivanja raka vrata maternice, koji je s provedbom započeo u studenom 2012. godine.

Tijekom 2013. godine u sklopu Nacionalnog programa pozvano je 400.000 žena ciljne populacije od 25-64. godine; preliminarni podatci za 2013. godinu još su u obradi, no i ovom prilikom je potrebno istaknuti važnost da se žene odazovu u što većem broju jer samo na taj način možemo ostvariti ciljeve programa. Ciljevi programa: obuhvatiti 85% ciljne populacije u trogodišnjem razdoblju; smanjiti incidenciju invazivnog raka za 60% u dobnoj skupini 25-64. godine, 8 godina od početka programa; smanjiti mortalitet od invazivnog raka vrata maternice za 80%, 13 godina od početka programa te postepeno potpuno ukidanje oportunističkih pregleda uvođenjem organiziranog probira.

Važno je naglasiti da je rak vrata maternice jedinstvena vrsta zloćudne bolesti, budući su poznate vrlo uspješne i znanstveno dokazane metode sprječavanja njegova nastanka, a to su organizirani programi probira, cijepljenje protiv humanog papiloma virusa (HPV), te edukacija cjelokupne javnosti. Kombinacijom istih moguće je spriječiti nastanak i razvoj gotovo 95% slučajeva.

Obilježavanje Europskog tjedna prevencije raka vrata maternice (19-25. siječnja 2014.) kao i Nacionalnog dana prevencije (Dana mimoza - 18.01.2014.) još je jedna prilika da se svi zajedno podsjetimo na brigu o zdravlju te potrebu odaziva u Nacionalni program ranog otkrivanja raka vrata maternice. Uvođenjem programa Republika Hrvatska se svrstala u skupinu zemalja koje očuvanje i unaprijeđenje zdravlja svojih žena provode na jednoj višoj razini.